

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hyvinvointialueiden rahoitus

17.8.2021

Finanssineuvos Tanja Rantanen

VM/KAO

Sote-uudistus

Esityksen rakenne

- Hyvinvointialueiden rahoitus ja sen vuosittain tarkistaminen
- Miten yksittäisen alueen rahoitus määräytyy
- Rahoituslaskelmat
- Hyvinvointialueen taloutta koskeva päätöksenteko

**Miten hyvinvointialueiden rahoitus
määräytyy ja miten sitä
tarkistetaan?**

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu valtion rahoitukseen

- Ensi vaiheessa hyvinvointialueilla ei ole verotusoikeutta
- Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu **yleiskatteelliseen laskennalliseen valtion rahoitukseen** sekä maksu- ja myyntituloihin.
- Hyvinvointialueiden valtion rahoituksen koko maan taso vuonna 2023 perustuu kunnista siirtyvien sote-palveluiden ja pelastustoimen vuoden 2022 yhteenlaskettuihin kustannuksiin.

Koko maan rahoituksen tason tarkistus vuosittain etukäteen

Sote-palvelutarpeen arvioitu kasvu, jota vuosina 2023-2029 korotetaan 0,2 %-yksiköllä. Vuodesta 2025 lähtien arvioidusta kasvusta otetaan huomioon 80 prosenttia.

Kustannustason arvioitu muutos perustuen hyvinvointialueiden hintaindeksin ennusteeseen.

Hyvinvointialueiden järjestämismallin kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutos.

Rahoituksen tason tarkistus jälkikäteen ja lisärahoituksen mahdollisuus

- Hyvinvointialueiden rahoituksen taso tarkistetaan jälkikäteen koko maan tasolla vastaamaan toteutuneita kustannuksia
- Tarkistus takaa sen, että laskennalliset kustannukset eivät erkane todellisista kustannuksista.
- Yksittäisellä hyvinvointialueella on oikeus ***lisärahoitukseen***, jos rahoituksen taso ei muutoin turvaa sote-palvelujen sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta. Lisärahoitukselle voidaan asettaa ehtoja.
- Lisärahoitus ei suoraan vaikuta koko maan rahoituksen tasoon seuraavana vuonna, mutta se nostaa osaltaan jälkikäteen tehtävässä kustannusten tarkistuksessa huomioon otettavia hyvinvointialueiden toteutuneita kustannuksia.

Hyvinvointialueiden valtion rahoitus on laskennallista ja yleiskatteista

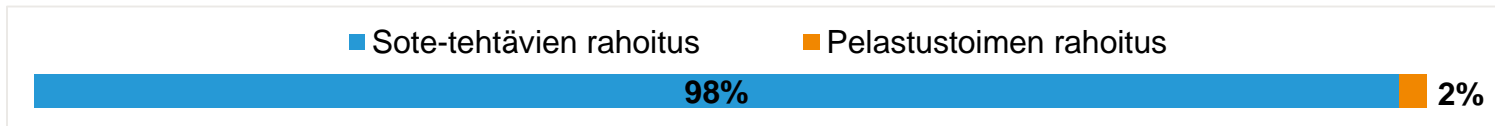

Yleistä

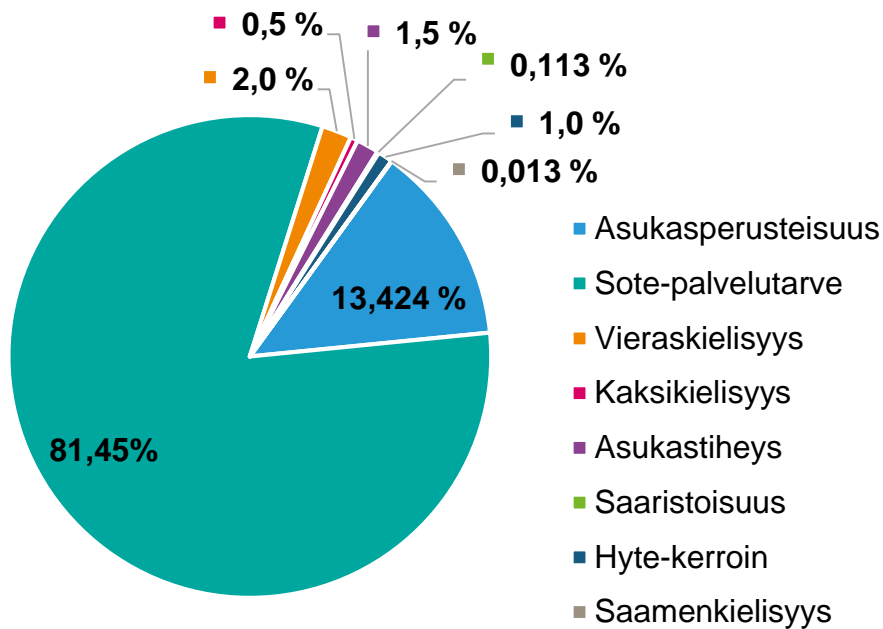
- Laskennallinen rahoitusmalli koostuu **sote-tehtävien** ja **pelastustoimen tehtävien** rahoitusmalleista.
- Laskennallisuus kannustaa tehokkuuteen, ja yleiskatteisuus turvaa hyvinvointialueen itsehallinnon rahoituksen kohdentamisessa.
- Laskennallisen rahoituksen määräytymistekijöiden painot kiinnitetään ensimmäiseksi vuodeksi, minkä jälkeen niitä muutetaan tehtävämuutosten ja määräytymistekijöiden muutosten perusteella.
- Vuoden 2022 tasossa arvioituna yhteensä 20,6 miljardia euroa

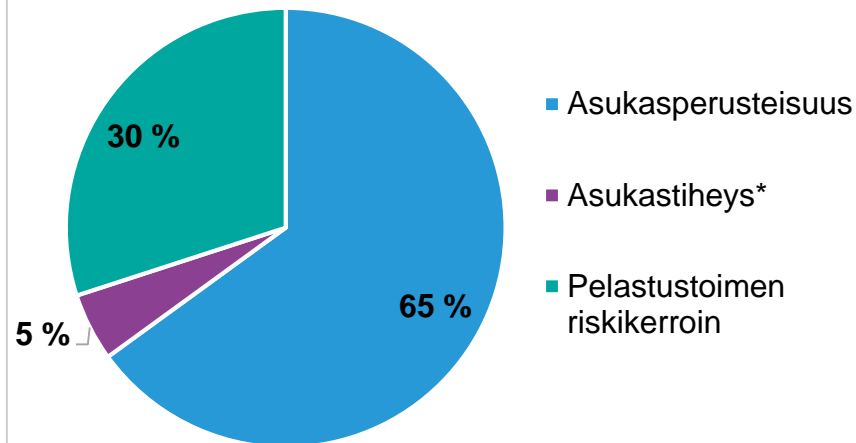
Hyvinvointialueiden laskennallinen rahoitusmalli

Sote-rahoituksen määräytymistekijät

Pelastustoimen rahoituksen määräytymistekijät

*Pelastustoimen asukastiheyden määrittelyssä käytetään hyvinvointialueen kokonaispinta-alaa.

Siirtymäkauden rahoitus

- Uudistuksen voimaantulovuotena siirrytään suoraan täysimääräiseen laskennalliseen rahoitusmalliin, jolloin tarvetekijöiden muutos otetaan heti huomioon täysimääräisesti.
- Siirtymätasasta tarkastellaan koko yleiskatteellisen laskennallisen rahoituksen osalta.
- Vuosittainen rahoituksen muutos nykytilanteeseen verrattuna siirtymäkaudella on enintään:
  - 1. vuosi: 0 euroa/as
  - 2. vuosi: +/- 10 euroa/as
  - 3. vuosi: +/- 30 euroa/as
  - 4. vuosi: +/- 60 euroa/as
  - 5. vuosi +90 €/as ja – 75 €/as
  - 6. vuosi +150 €/as ja -90 €/as
  - 7. vuosi **+200 €/as** ja **-100 €/as** (toistaiseksi pysyvä siirtymätasaus)
- Enimmäismuutoksen ylittävä osuus tasataan toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella.

Esimerkki siirtymäkauden rahoituksesta

- Länsi-Uudellamaalla laskennallisen rahoituksen ja siirtyvien kustannusten välinen erotus on -179 euroa/asukas
  - Vuonna 2023 siirtymätasaus on +179 euroa / asukas
  - Vuodesta 2029 lähtien pysyvä siirtymätasaus on 79 euroa / asukas; muutos on rajattu – 100 euroon / asukas
- Pohjois-Karjalassa laskennallisen rahoituksen ja siirtyvien kustannusten välinen erotus on 336 euroa / asukas
  - Vuonna 2023 siirtymätasaus on -336 euroa / asukas
  - Vuodesta 2029 lähtien pysyvä siirtymätasaus on -136 euroa / asukas; muutos on rajattu +200 euroon / asukas

Rahoituslaskelmat (taustatiedoksi)

Hyvinvointialueiden rahoitus, laskelmat 2022 tasolla

Hyvinvointialue	Siirtyvät kustannukset yhteensä, €	Siirtyvät kustannukset, €/as.	Laskennallinen rahoitus yhteensä (hyte-kriteeri kertoimella) €	Muutos laskennallisen rahoituksen ja siirtymien kustannusten välillä (hyte-kriteeri kertoimella), €	Laskennallinen rahoitus yhteensä (hyte-kriteeri kertoimella) €/as.	Muutos laskennallisen rahoituksen ja siirtymien kustannusten välillä (hyte-kriteeri kertoimella), €/as.
Helsinki	2 350 384 693	3 578	2 160 792 593	-189 592 101	3289	-289
Vantaa+Kerava	821 943 690	2 996	874 875 653	52 931 964	3189	193
Länsi-Uusimaa	1 566 044 197	3 305	1 481 187 574	-84 856 623	3126	-179
Itä-Uusimaa	336 899 765	3 429	351 621 194	14 721 430	3579	150
Keski-Uusimaa	671 190 981	3 367	648 745 832	-22 445 149	3255	-113
Varsinais-Suomi	1 816 789 682	3 774	1 858 189 070	41 399 389	3860	86
Satakunta	864 923 117	4 015	865 358 937	435 820	4017	2
Kanta-Häme	632 889 642	3 710	658 591 753	25 702 111	3861	151
Pirkanmaa	1 930 013 767	3 691	1 924 280 027	-5 733 740	3680	-11
Päijät-Häme	764 923 434	3 717	814 006 408	49 082 974	3956	239
Kymenlaakso	698 245 793	4 289	686 019 365	-12 226 428	4214	-75
Etelä-Karjala	519 953 977	4 097	510 603 653	-9 350 324	4023	-74
Etelä-Savo	618 345 037	4 660	600 329 641	-18 015 396	4524	-136
Pohjois-Savo	1 051 796 164	4 237	1 038 239 997	-13 556 167	4182	-55
Pohjois-Karjala	658 984 249	4 030	713 873 205	54 888 956	4365	336
Keski-Suomi	991 475 010	3 637	1 045 572 278	54 097 268	3835	198
Etelä-Pohjanmaa	771 763 944	4 016	786 525 037	14 761 093	4093	77
Pohjanmaa	661 808 452	3 764	652 873 082	-8 935 371	3713	-51
Keski-Pohjanmaa	270 530 639	3 979	267 839 057	-2 691 581	3940	-40
Pohjois-Pohjanmaa	1 545 640 191	3 735	1 540 440 240	-5 199 951	3722	-13
Kainuu	319 805 164	4 463	329 890 963	10 085 799	4603	141
Lappi	770 447 757	4 361	824 943 783	54 496 026	4670	308
Manner-Suomi yht.	20 634 799 345	3 749	20 634 799 345	0	3749	0

Siirtymäaika ja siirtymätasaus, euroa

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Hyvinvointialue	+/- 0 €/as	+/- 10 €/as	+/-30 €/as	+60 €/as / -60 €/as	+90 €/as / -75 €/as	+150 €/as / -90 €/as	+200 €/as / -100 €/as
Helsinki	189 600 005	183 030 805	169 892 405	150 176 901	140 323 101	130 469 301	123 900 101
Vantaa ja Kerava	-54 787 683	-52 044 323	-46 557 603	-36 471 804	-28 241 724	-11 781 564	0
Länsi-Uusimaa	86 079 388	81 341 008	71 864 248	56 426 343	49 318 773	42 211 203	37 472 823
Itä-Uusimaa	-14 479 921	-13 497 381	-11 532 301	-8 826 190	-5 878 570	0	0
Keski-Uusimaa	21 263 509	19 270 209	15 283 609	10 485 349	7 495 399	4 505 449	2 512 149
Varsinais-Suomi	-40 132 259	-35 318 229	-25 690 169	-12 515 209	0	0	0
Satakunta	3 385 067	1 230 907	0	0	0	0	0
Kanta-Häme	-25 999 916	-24 294 146	-20 882 606	-15 467 491	-10 350 181	-115 561	0
Pirkanmaa	6 379 171	1 150 651	0	0	0	0	0
Päijät-Häme	-49 004 349	-46 946 639	-42 831 219	-36 736 714	-30 563 584	-18 217 324	-7 928 774
Kymenlaakso	11 901 138	10 273 018	7 016 778	2 457 708	15 528	0	0
Etelä-Karjala	9 397 201	8 127 991	5 589 571	1 735 064	0	0	0
Etelä-Savo	18 099 929	16 772 909	14 118 869	10 053 276	8 062 746	6 072 216	4 745 196
Pohjois-Savo	12 395 399	9 912 749	4 947 449	0	0	0	0
Pohjois-Karjala	-55 902 474	-54 267 104	-50 996 364	-45 076 736	-40 170 626	-30 358 406	-22 181 556
Keski-Suomi	-53 716 183	-50 990 013	-45 537 673	-37 740 248	-29 561 738	-13 204 718	0
Etelä-Pohjanmaa	-15 256 186	-13 334 686	-9 491 686	-3 232 093	0	0	0
Pohjanmaa	8 049 119	6 290 959	2 774 639	0	0	0	0
Keski-Pohjanmaa	2 618 635	1 938 755	578 995	0	0	0	0
Pohjois-Pohjanmaa	3 883 795	0	0	0	0	0	0
Kainuu	-9 805 574	-9 088 934	-7 655 654	-5 785 959	-3 636 039	0	0
Lappi	-53 967 810	-52 201 160	-48 667 860	-43 896 126	-38 596 176	-27 996 276	-19 163 026
Manner-Suomi yhteensä	-0	-12 642 655	-17 776 573	-14 413 930	18 216 909	81 584 319	119 356 912

Siirtymäaikana alueen laskennalliseen rahoitukseen lisätään/vähennetään taulukon mukainen osuus.

Toistaiseksi pysyvä siirtymätasaus (-100/+200 euroa/asukas)

Tulevat laskentapäivitykset

- Laskelma edelleen alustavia ja niitä päivitetään
- Seuraavat laskelmapäivitykset syksyllä 2021 ja keväällä 2022
- Syksyllä 2021 päivitetään THL:n tarvekertoimet 2019 ja muut määräytymistekijät
- Kustannukset tarkentuvat seuraavan kerran keväällä 2022 (TPE 2021 ja TA2022)
- Lopulliset rahoituslaskelmat ja toistaiseksi pysyvä siirtymätasaus määritellään vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstietojen perusteella

Rahoituslaskelmat ja tarkempi tausta-aineisto

- Sote-uudistuksen verkkosivuilta löytyvät **hyvinvointialuekohtaiset laskelmat** ja muu tarkempi tausta-aineisto
- <https://soteuudistus.fi/rahoituslaskelmat>
- Erikseen tulostaulukot ja tarkemmat laskentatiedot kaavoineen (excel)
- Uusimmat laskelmat päivättynä huhtikuulle 2021

Hyvinvointialueen talouden ohjaus ja suunnittelu – mistä alueilla päätetään?

Palvelutoiminnan talouden suunnittelu

- Palvelutoiminta rahoitetaan yleiskatteisella rahoituksella
- Talousarvio ja –suunnitelma ovat aluevaltuuston keskeiset välineet talouden suunnittelussa
  - taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä
  - talousarvion rakenne ja sitovuus ovat olennaisia johtamisen välineitä; jokainen hyvinvointialue päättää itse millä tavoin määrärahoja ja tuloarvioita ohjataan

Investointien suunnittelu

- Investointeja varten ei ole erillistä rahoitusta
  - investointien poistot otettava huomioon yleiskatteisen rahoituksen riittävydessä, ts. tuloksen tasapainottamisessa
  - investointeja varten on mahdollista ottaa pitkäaikaista lainaa ns. lainanottovaltuuden mukaisesti
- Vuosittain on laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta (sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista); toimivaltaiset ministeriöt hyväksyvät investointisuunnitelman
  - investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmasta ja pelastustoimen osasuunnitelmasta
  - investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa lainanottovaltuuden kanssa
- Investointien edellyttämät määrärahat sisältyvät talousarvion investointiosaan, josta on ilmevä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin merkittävimmät investoinnit
  - investointiosan on perustuttava investointisuunnitelmaan

Talouden seuranta

- Hyvinvointialueen talouden tilanteen seuranta
  - Talouden tasapainoa koskevat säännöt ovat tiukemmat kuin kunnilla johtuen siitä, että rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen
- Arviointimenettely koskee myös hyvinvointialueita

Kiitos

soteuudistus.fi

#sote #tulevaisuudensote

Sote-uudistus